

AGROLESNÍCKE SYSTÉMY: STROMY NA ORNEJ PÔDE, SILVOPASTORÁLNE

Založenie farmy	2009
Špecializácia	Rastlinná výroba (obilniny, krmna repa, zemiaky, cukrová repa a krmne plodiny), sady, chov danielov, muflónov, oviec, kôz a dobytku
Rozloha farmy	39 ha
Počet zamestnancov	Farmár + rodina a sezónni brigádnici
Rok založenia agrolesníckych plôch	2012
Adresa	Jakartovice 96, 747 53, Opava

Farma Jiřího Michaliska má rozlohu 39 ha a je zameraná na rastlinnú aj živočíšnu výrobu. Jiří začal hospodáriť v roku 2009 s chovom muflónov a danielov a postupne svoju farmu rozširoval ako rozlohou, tak aj pridávaním ďalších typov hospodárenia (rastlinná výroba, ďalšie druhy zvierat). S agrolesníctvom začal už pri obornom chove zveri a dreviny následne vysádzal aj na pasienky pre hospodárske zvieratá. Jiří čoskoro zistil, že ním obhospodarované polia potrebujú tiež ochranu, a preto začal vysádzať pásy drevín rozdeľujúce pole a ponechávať medze prirodzenému náletu.

Jiří je vášnivý poľovník a z tohto dôvodu sa rozhodol založiť záujmový chov danielej a muflónej zveri na menšom zatrávnenom území, na okraji lesa, kde **postupne začal dosádzať dreviny, aby poskytol tieň chovanej zveri**. Jiří sa zaregistroval ako hospodár a postupne začal rozširovať svoje pozemky a zo záujmovej aktivity sa stalo hlavné povolanie. Zaviedol rastlinnú výrobu pre produkciu krmív a tiež dokúpil ďalšie druhy hospodárskych zvierat.

Jiří už začal chovať prvé zvieratá (muflóny a daniele) v agrolesníckom systéme, aj keď v tom čase ešte nevedel, že sa to tak nazýva. Všimol si, že zvieratá vyhľadávajú úkryt pod vzrastlou zeleňou, a preto sa **rozhodol v záujme welfare vysadiť ďalšie dreviny po obvode aj vnútri pasienkov**. Túto svoju aktivitu následne rozšíril aj **na ornú pôdu, kde buď dosádzal dreviny do líniových spoločentiev alebo ponechával medze prirodzenému náletu**.

Jiří by rád zavedením agrolesníckych systémov **dosiahol vyššiu produktivitu vďaka diverzifikácii produkcie**. Ďalej od agrolesníctva očakáva **zlepšenie kvality svojich produktov, ochranu pred klimatickými vplyvmi a zvýšenie množstva organickej hmoty v pôde vďaka opadu lístia**. Tiež očakáva, že bude môcť **predávať drevo a plody z tieniacich stromov**. Pre Jiřího je veľmi dôležitá stabilizácia krajiny, ktorú agrolesnícke systémy zaisťujú, pretože v tejto krajine žije a rád by ju odovzdal svojim potomkom.

- Postupným dosadzovaním stromov na pastvinách došlo na Jiřího farme k **lepšiemu zapojeniu trávnych porastov, rozptýleniu intenzity pobytu zvierat**, ktorá sa mohla schovať pod viac stromov, takže nedochádza k utlačaniu pôdy len na jednom mieste a toto viedlo aj k zníženiu vodnej erózie na svahovitých lokalitách.
- Jiří si tiež všimol, že **na zatienenej ornej pôde nedochádzalo vo vrcholnej dennej expozícii ku zhadzovaniu odnoží obilnín ani k vädnutiu listov krmnej repy a následne tu boli aj lepšie výnosy**.
- Jiří tiež zaznamenal **vyššiu úrodu a olejnatosť u repky pestovanej v agrolesníckom systéme** pri zbere v roku 2019.

Jiří mal vždy kladný vzťah ku krajine a už od mladosti bol zapáleným poľovníkom. Keďže začal s chovom jeleňovitých, tak sa rozhodol tento chov čo najviac zatriktívniť a **hospodáriť v súlade s welfare. Stromy na pastvinách poskytli zveri tieň a slúžili aj na ohrýzanie.** Tento spôsob hospodárenia sa Jiřímu pozdával, a preto sa rozhodol svoju farmu rozšíriť o chov hospodárskych zvierat a rastlinnú produkciu a chcel tiež pokračovať vo výsadbách drevín. Prvýkrát sa dočítal, že hospodári agrolesníckym spôsobom na facebookových stránkach Českého spolku pre agrolesníctvo, kde tiež zbieral informácie a dozvedel sa tam aj o prvom seminári o agrolesníctve. Dotácie na agrolesnícke hospodárenie nedostal, naopak časť jeho pozemkov bola vyňatá z poľnohospodárskych pôd v LPIS (verejný register poľnohospodárskych pôd), a tým prišiel o časť dotácií na poľnohospodárske hospodárenie.

Jiří má minimálne poľnohospodárske vzdelanie a absolvoval seminár „Potenciál a perspektívy udržateľného pestovania drevín na poľnohospodárskej pôde“ a v roku 2019 sa zúčastnil konferencie o agrolesníctve.

SPÔSOB ZALOŽENIA AGROLESNÍCKYCH PORASTOV

Na okrajoch obhospodarovaných polí bola **založená líniová výsadba jelše, javora horského, orecha kráľovského a borovice čiernej s rozstupom 1-2 m.** Na náveterných miestach boli vysadené ihličňany vo viacadových výsadbách a to v sponě 80x80 cm, ktoré boli následne prerezávané.

Ďalší typ výsadby bol vykonaný na svahovitých plochách s kamennými návršíami (kopami) a na okrajoch potokov, kde boli **vysadené jablone a slivky v širokých sponoch.** Tieto dreviny boli presadené z náletov v blízkom okolí alebo vypestované priamo na farme. Jiřímu sa osvedčilo rozložiť **na okraji poľa na zoranú pôdu zvyšky výliskov po mušťovaní jablák a zapraviť ich kultivátorom.** Semená dobre vyklíčili a už po dvoch rokoch presádzal rastliny na medze a iné miesta, ktoré potreboval osadiť.

HROZBY/ VÝZVY/ DOPORUČENIA

- Najväčším problémom je v súčasnej dobe **nastavenie českej dotačnej politiky a celkovej poľnohospodárskej legislatívy**, ktorá agrolesnícke systémy nepodporuje.
- Ďalším veľkým problémom je zver. **Vysadené dreviny sa musia chrániť.** Osvedčila sa mu kombinácia pletiva a kolov, ktoré pletivo držia a zabránia nadvihovaniu diviakmi.
- Jiří **zatiaľ nedokáže zhodnotiť ekonomický prínos ovocných drevín**, pretože jablone a ďalšie ovocné stromy, ktoré zasadil ešte neplodia.

Jiří rozširoval svoju farmu postupne a od chovu zveri (daniele, muflóny) sa dopracoval až ku **komplexnému hospodáreniu kombinujúcemu rastlinnú aj živočíšnu výrobu**. Po celú dobu sa navyše snaží do svojho hospodárenia **začleňovať agrolesnícke systémy a jeho hlavnou motiváciou je ochrana pôdy a vytvorenie pestrej krajiny**, ktorú by rád odovzdal ďalším generáciám. Na príklade jeho farmy je vidieť, že agrolesnícke systémy možno **zavádzať postupne a dosadby realizovať podľa schopností a skúseností každého farmára**. Postupným zavádzaním agrolesníctva na svojich poliach a pastvinách má možnosť postupovať **cestou pokus/omyl** a zo svojich chýb sa poučiť v nasledujúcich rokoch.

PLÁNY DO BUDÚCNA

Jiří chce v budúcnosti rozšíriť obhospodarované plochy v agrolesníckom systéme. Chystá sa zaviesť alejové pestovanie drevín na časti oraných polí, kde chce vysadiť líniovú výsadbu stromov po vrstevnici s takými rozstupmi medzi radmi, ktoré mu umožnia prejazd poľnohospodárskou technikou.

RADA NA ZÁVER

Jiří si myslí, že agrolesníctvo má zmysel, pretože okrem výnosov z poľnohospodárskej produkcie prináša príjem z produkcie dreva a ovocia a má tiež veľa ekologických prínosov.

Na záver Jiří dodáva:

„Stále se učím a objavujem nové veci“

KLÍČOVÉ SLOVÁ

Sady, daniele, muflóny, ovce, kozy, mäsový dobytok, rastlinná výroba, líniová výsadba, výsev drevín, welfare

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

